

VAI TRÒ CỦA PHƯƠNG PHÁP THẢO LUẬN

TRONG GIÁO NGỮ LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ HIỆN NAY

GV. Phạm Xuân Đĩnh

(Khoa Lý luận Mác-Lênin, Trường Đảng Hồ Chí Minh)

Theo Tờ đi của Tổng Vụ Tổ chức Nhân sự Ý cho rằng: Thảo luận là một phương pháp học tập của giáo viên và học viên cùng trao đổi, phát huy khả năng tư duy, tìm tòi và sáng tạo của học viên. Trong phạm vi bài viết này tác giả xin đề cập trao đổi và vấn đề phương pháp thảo luận trong giáo ngữ lý luận chính trị từ các trường chính trị nói chung và Trường Chính trị Trần Bà Rịa - Vũng Tàu nói riêng, nhằm nâng cao chất lượng giáo ngữ và học tập trong thời kỳ cách mạng công nghiệp 4.0.

1. Những thành tựu và hạn chế trong quá trình thảo luận:

Trong quá trình học tập có rất nhiều khâu đi kèm đòi hỏi người học phải tuân thủ không được lơ đãng cao hoặc xem nhẹ một bước nào. Khi thì nghe thầy (cô) giảng bài trên lớp đến thì gian nghiên cứu, làm đề cương thảo luận và tiến hành thảo luận; bởi vì mỗi khâu trong quá trình chu kỳ của tiến hành thảo luận có vị trí vai trò quan trọng của nó. Những người học có vị trí vô cùng quan trọng không ai có thể thay thế được, ông cha ta thường nói: “Học thầy không tày học bạn”, và trong đời mỗi giáo viên, mỗi người phương pháp giảng dạy hiện nay luôn nhận thấy rằng quá trình giảng dạy và tiếp thu giảng dạy, lý luận người học làm trung tâm.

Muốn thảo luận có chất lượng, sôi nổi, người học phải nghiên cứu: đọc sách giáo khoa, viết ghi chép trên lớp và tài liệu tham khảo, chuẩn bị đề cương của mình, chi tiết, do đó đây là quá trình tư duy, nỗ lực của quan của mỗi người. Nghiên cứu chính là bù đắp lại những vấn đề mà giáo viên chưa trình bày hết được, nghiên cứu còn làm sáng tỏ thêm vấn đề mà giáo viên đã trình bày, giúp học viên nắm vững kiến thức học.

Giáo viên giảng trên lớp thì học viên tiếp nhận một cách thụ động, nghiên cứu thảo luận là quá trình nghiên cứu, biến kiến thức của giáo viên thành kiến thức của học viên. Trên lớp giáo viên giảng cho học viên nghe, còn thảo luận học viên trình bày cho giáo viên nghe, qua thảo luận của học viên giáo viên kiểm tra, đánh giá xem xét học viên hiểu đâu, tiếp thu đâu và xem học viên có làm được công việc hay không. Qua đó, giáo viên rút ra kinh nghiệm giảng dạy phù hợp với điều kiện học và giảng dạy. Thời gian dành cho học viên là rèn luyện cách nghiên cứu của học viên, làm được công việc là rèn cách viết của học viên và thảo luận chính là rèn cách diễn thuyết, trình bày vấn đề có bố cục, nội dung hợp lý để dẫn dắt học sinh. Trong thời gian của sinh viên có những trình bày vấn đề không theo bài bản đã định sẵn thì tốt, còn theo nội dung đã định sẵn học sinh trình bày thì gặp không ít khó khăn.

Nói chung, học lý luận chính trị thì thảo luận là rất cần thiết và không thể thiếu được, bởi vì cần phải vận dụng một cách sinh động, nhuần nhuyễn giữa lý luận và thực tiễn cuộc sống, thực tiễn công tác của đội ngũ cán bộ, giảng viên theo học tại trường chính trị. Những thảo luận hiện nay mới chỉ dừng lại là chủ đề học xung phong phát biểu những vấn đề đã được chú ý, chú ý những nội dung nào phát biểu những nội dung, còn xung phong thì chủ yếu tập trung vào một số điểm chính yếu của phát biểu, có những chủ đề học không tham gia phát biểu lần nào, tốt nên tổ chức thảo luận sao cho hết giờ nghỉ. Vì vậy, thảo luận theo cách này chủ yếu những môn vai trò của cá nhân của phát huy được tính chủ động, sáng tạo của tập thể, của đào sâu nghiên cứu, suy nghĩ, tìm tòi của học viên, của phát huy được cùng tham gia thảo luận, cùng chia sẻ trách nhiệm, những học viên còn thảo luận theo lối câu hỏi nhồi nhét của đề cao được tính năng động của người học.

Thảo luận theo nhóm, theo tổ: Chia nhóm, chia tổ để thăm hỏi nhau những câu hỏi đã định sẵn học sinh trình bày, nhóm nào hỏi phải theo dõi quá trình của nhóm trả lời trình bày để đặt câu hỏi cho đúng và trúng với chủ đề được trình bày. Xem nhóm trình bày đã đúng hay chưa? Còn hiểu cái gì, cái gì còn băn khoăn, cái gì chưa chính xác? Còn nhóm được trình bày thì cái gì còn băn khoăn cho hoàn thiện ghi câu hỏi của nhóm hỏi để cùng nhau bàn bạc, trình bày phát huy được tính tập thể trong thảo luận. Với việc học viên đặt câu hỏi thì câu hỏi và vấn đề trình bày khả năng của người học kích thích tính sáng tạo, tinh thần hăng say học tập, động viên phù hợp với điều kiện là người đã có kinh nghiệm sống, kinh nghiệm công tác, làm cho người học “động não”, “hăng hái”, “sôi nổi tranh luận”, phù hợp với phương pháp học tích cực là cùng tham gia, cùng chia sẻ trách nhiệm, huy động được những kinh nghiệm, hiểu biết trong quá trình công tác. Đây là phương pháp tích cực, làm cho học viên nhớ lâu, tái hiện lại và vận dụng đã biết và cùng hiểu và vận dụng một cách tốt, thiết thực, gắn lý luận với thực tiễn. Khi nhóm được hỏi đã trình bày câu hỏi của nhóm hỏi thì nhóm hỏi thay nhóm được hỏi trả lời như thể đã đúng với nội dung của nhóm hỏi chưa, nếu chưa thì để người làm rõ, còn vận dụng nhóm được hỏi trả lời chưa được thì giáo viên chủ trì trợ giúp và kết luận và vận dụng chuyển sang câu khác. Lối đi từ nhóm hỏi chuyển sang nhóm được hỏi, nhóm được hỏi chuyển sang nhóm hỏi.

Ngoài ra, tính tích cực của người viết của việc thảo luận theo nhóm, là:

- Tạo động cơ không khí vui tươi, sinh động trong giờ học

- Có thể phát huy năng lực toàn diện cho học viên về tâm lý, tính cách cho đến khả năng phát biểu và hành vi trong giao tiếp

- Sự lồng ghép tác làm việc tập thể nên có thể bổ sung cho nhau những thiếu sót trong quá trình tiếp thu lý luận và liên hệ thực tiễn trong cuộc sống, trong công tác

- Qua quan sát hoạt động của nhóm trong thảo luận, giáo viên có thể đánh giá chính xác năng lực của từng học viên để kịp thời chấn chỉnh thái độ học tập không tốt của học viên

Mặc dù phương pháp này phát huy sự chủ động tập thể trong học tập, yêu cầu tích cực của người học có hạn chế của người học thì gian, những vấn đề lý luận thì gian ít, câu hỏi cho nên gặp rất nhiều khó khăn.

Trong số những phương pháp thảo luận thì vai trò của người thầy học đóng vai trò thảo luận không kém phần quan trọng. Người học thảo luận phải căn cứ vào nội dung chương trình, để tiếp thu người học: người học đã có thời gian công tác, bề dày kinh nghiệm và người học chưa qua công tác mới tiếp nhận trung học phổ thông hoặc mới tham gia công tác. Đa số học viên người phát biểu hoặc không muốn phát biểu sẽ nói lời kiêu ngạo mà thầy đã giảng hoặc ngược lại khác đã phát biểu, sẽ phát biểu sai về quan điểm... còn liên hệ thực tiễn thì những người đã trải qua công tác rất thu hút, những người đang chờ đợi quan điểm; còn học viên chưa qua công tác chưa có kinh nghiệm rất sẽ liên hệ thực tiễn. Chính vì vậy, đòi hỏi giáo viên học thảo luận thảo luận rất cần khéo léo gọi mở, đặt ra những vấn đề gọi về thực tiễn để đưa phương pháp mà người học tiếp xúc hàng ngày, những vấn đề lý luận diễn ra cụ thể sát thực để đưa phương pháp như thế nào. Trên cơ sở đó học viên nói lên những kinh nghiệm mà đưa phương pháp khác đã làm, qua đó kịp thời khích lệ để người học nói lên những kinh nghiệm của đưa phương pháp mình, học tập lẫn nhau. Bởi vì mỗi đưa phương pháp, tình hình đặc điểm khác nhau và có những kinh nghiệm khác nhau, làm cho buổi thảo luận sôi nổi người học ham phát biểu thảo luận. Khi phát hiện học viên phát biểu chưa chính xác, khi chấn chỉnh cũng phải khéo léo nhẹ nhàng, không để cho học viên mất cảm xúc (xấu hổ),

không dám phát biểu lên sau, như hàng nghìn người khác. Hàng nghìn người có sai hoặc chưa chính xác đã có thầy cô và bạn bè cùng sửa. Chính vì thế mới học, mới phát biểu, “nhân vô thập toàn”.

2. Một số nhận định đánh giá trong việc học tập thảo luận:

Thầy cô đánh giá sau khi thảo luận là khâu cuối cùng của hoạt động thảo luận. Việc đổi chỗ ngồi của khâu này là phải tìm ra được vấn đề, có thể xem như chân lý mà mọi nhóm, tất cả đều được học hỏi. Ngoài ra, cũng cần đánh giá khả năng làm việc của nhóm, tất cả: Các nhóm, tất cả làm việc có nghiêm túc, khoa học hay không? Hàng nghìn ai tích cực, hàng nghìn ai lười biếng hay làm chuyện riêng, cần rút kinh nghiệm gì? Giáo viên nên nhận xét thật, khách quan và thật nhẹ nhàng cho đi kèm để khích lệ tinh thần học tập của học viên.

Việc học tập thảo luận là hoạt động quan trọng. Trong quá trình thảo luận sẽ nảy sinh nhiều vấn đề mới mà giáo viên chưa dự đoán hoặc chưa lường hết được, vì vậy đòi hỏi giáo viên phải xử lý khôn khéo và qua thảo luận cũng là mở thêm kênh bổ sung thêm kiến thức và kinh nghiệm thực tế cho giáo viên.

Có thể nói, đây là một số kinh nghiệm học tập thảo luận, mong được trao đổi cùng đồng nghiệp, và mong đồng nghiệp có sự phân tích để có nhu cầu kinh nghiệm học tập, làm cho buổi thảo luận có hiệu quả, thật sôi nổi, học viên mạnh dạn tham gia phát biểu một cách tích cực và nhóm nâng cao chất lượng thảo luận, học tập.

Cuối cùng theo tôi, phương pháp thảo luận theo nhóm là tốt nhất vì nó phát huy sức mạnh của tập thể trong thảo luận, cùng công đồng trách nhiệm, cùng tham gia, cùng chia sẻ trách nhiệm trong học tập, tất cả giám sát lẫn nhau, ai học tập, chia sẻ tất cả hỗ trợ, giúp đỡ nhau, chia sẻ ra phương pháp học tập tốt nhất, có hiệu quả nhất.

Ngày nay, nhóm đáp ứng yêu cầu đổi mới phương pháp dạy và học, phát huy tính tích cực của học viên thì có nhu cầu giáo viên là chủ nhân. Trong đó, thảo luận nhóm, tất cả luôn là phương pháp nên được quan tâm và thực hiện tốt.